

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Égész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 60 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 13.

H é z a g.

Mikor így a költségvetés tárgyalása folyamán a szakminisztereket egyenként felvonulni látjuk, nekünk úgy tetszik, hogy Plósz Sándor igazságügyminiszter lépkedett elő a legnagyobb teherrel.

Magával hozott egy csomó ígéretet az általános polgári törvénykönyv elkészítéséről, a kereskedelmi törvény reformjáról, a teljes polgári pörrendtartás javaslatának mielőbbi reformjáról s ennek keretében még egy csomó eljárásról, a büntetőtörvénykönyv novelláris módosításáról, a kuriai bíraskodásról, az új bünvádi eljárás életbeléptetéséről és még egy csomó intézkedésről szólott az igazságügyminiszter programbeszédében, melyek a büntetőpolitika körébe vágnak. Azt sem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy a szóbeliséget akarja emelni a büntető és polgári pörök egész vonalán és ettől is reméli az ügyvédi kérdés megoldását.

Mindezen ígéretek egy csokorba kötve, melyet a szakminiszterek kötnék belépőjük alkalmával, igen jó hatást tesznek. A csokor ígért virágai között nincs semmi kivetni való, szagolhatja mindenki, bántó, mérges illata nincsen és feltűzhetjük a többi miniszterek csokrai mellé. Valóban az általános polgári törvénykönyv megteremtése égető szüksége a magyar civil igazságszolgáltatásnak, a kereskedelmi törvényünk 1875-ből való s már-már az új német kereskedelmi törvénykönyvre vagyunk kénytelenek hallgatni kereskedelmi

ügyünk minden viszonyaiban s a budapesti tőzsdebírók határozataira. A régi kereskedelmi törvényünk így napról-napra halad azon lomtárba, melyből csak a történész rángatja elő, midőn történetet akar írni a magyar »jog« fejlődéséről.

De most meg már azt is vehetjük észre, hogy komoly bajt okoznak a hiányok. Csak egy példát hozunk fel, a takarékpénztárak vajdó ügyét, a jelzálog intézmény rendezését, melyek sürgősen várnak megoldásra, mert különben Magyarország pénzgazdasága rossz hirbe kerül a gyakori pénzügyi krachok folytán. Nem vehetünk sorra minden miniszteri ígéretet, hogy egyenként mutassuk ki azok előnyeit. Igen nagy számban vannak azok, mert igen nagy pótlásra szorul a magyar igazságszolgáltatás.

Most még csak azt kellene tudnunk e tömeges ígéretekre vonatkozólag, hogy Plósz Sándor a jelenlegi igazságügyminiszternek milyen helyzete volt az igazságügyminiszteriumban Erdély Sándor aegise alatt.

Vajjon jobb keze volt ő Erdély miniszternek, mert ez esetben az egész ország tisztába jönne az általa hangoztatott igazságügyi reform ígéretekre vonatkozólag.

Az igazságügyminiszter szerdán át nyújtott ígért-csokra azonban még hiányos, mert ki van belőle hagyva a magyar igazságügy adminisztrációja, jogosan hitte pedig az ország közönsége, hogy a tömeges codificálás és reformtervezetek mellett az adminisztráció tekintetében is lényeges javítások fognak tétetni. Annál is inkább szükség van erre, mert az igazság-

ügyi reformok nagy feladatokat fognak a szervezetre róni és e nagy feladatok elviselésére mindenesetre elő kellene a szervezetet készíteni, nehogy gyöngesége által a reformoknak válják kárára.

A jó színész sok gyenge darabot megmentett már és a legjobb darabok bukását okozták a rossz színészek. Jó erők kellene a magyar bírói karhoz, hogy megbirják az új igazságügyi rendszert, melyről már előzőleg is kitűnik, hogy nagyobb terhet fog róni a bírói karra. Nem a pusztá ígéretekért értjük, hanem a kész törvényt, mely csak életbeléptetését várja.

Amazok még a messze jövőben következnek majd be, emez pedig félelmetesen közeledik anélkül, hogy illő fogadásáról gondoskodnánk.

Ápril 11-ike nem vasárnap. Ma a képviselőházban Plósz Sándor igazságügyminiszter Polónyi felszólalására kijelentette, hogy ápril 11-ét nem tartja vasárnapnak, nem olyan nemzeti ünnep, mint Szt. István napja, tehát a váltólejáratra — sokaknak fájalmára — közömbös nap a kalendáriumban. Hasonlóképen vélekedik ezen ünnepről Wlassics Gyula kultuszminiszter, aki ápr. 11-re versenytárgyalást rendelt el a pápai állami tanítóképezde építésére vonatkozólag, miről a hirdetés a hivatalos lapban is megjelent.

Elszakadás Rómától.

Az a 9999 bítehagyó, kiknek nyilatkozatától tette függővé Schönerer képviselő a maga áttérését, bosszantóan lassan nyilatkozik. Ezen

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Történet Misuról.

Írta: Prigl Olga.

Misut felküldték a hegy tetejére. Jobbról balról az apró krumpliföldecskék barátságosan integettek rá, egy szilvafa a görbe dűlőnél megrántotta a panyókásan vállára vetett szüregét, ismerős szilvafa volt, sokat dobálta kavicsal az ágait és most búcsuzott tőle az is: sok szerencsét Misu!

Misu lesütött fejjel haladt odébb a kanyargós úton. Vissza se pillantott, csak az égre nézett fel olykor, a melyen szelid bárányfelhők uszkáltak és a hogy haladt följebb, följebb, elgondolta, ha úgy megkaphatná kezével a felleg szárnyát. Valami homályos emlék élt eltompított kis agyában, félig álom, félig emlék egy selyemruhás szép szőke asszonyról, a ki olyan fehér volt, mint az a fehér felhő és olyan szép mint az ég. Ha lenyujtaná kezét érte...

Hanem odafülről az ég még messzebbnek látszott, olyan volt mint egy óriási napernyő, mely körül körül ráborul mindenre. A házakra, a melyek kifehérltek a zabbal bevetett kicsi darab szántóföldek közepéből, a setétlő erdőre, a mitől féltek a szegény kis tót gyerekek, mert ott lakik a mumus, a ki vel nyanyuska ijesztgeti őket. És lent az ernyő peremén állottak a Misu testvérei, számszerint

négyen, az ötödik a nyanyuska ölébe. A borzas szőke fejüket fehéren világította meg a nap, hogy olyanok voltak mint a gólyavirág, ha megnő a tollas bóbítája.

Nyanyuska vidáman kiáltott fel:

— No Misu látod-e hát merre van szép Magyarország?

Misu csüggedten bólintott a fejével:

— Látom...

És sirt. Hiába integettek neki tülről a többi gyerekek, a kik hasonlóképen fel voltak készülve a nagy utra, a vándorlásra, de jókedvűek, szinte pajkosak voltak s nagyokat kurjongattak odafülről:

— Ne busulj Misu, aranyat hozunk haza!

Szegény kis tót legények, pedig ők is közelebb állottak ahhoz, hogy eltörjön a mecse-sük, kivált hogy egynémelyik gyöngébb szívű anyóka, a ki talán először indította utnak a maga apró emberkáját, — sűrűn törölgette arcát a fekete kötőjébe.

S a mulatságnak csakugyan az lett a vége, hogy valamennyien megrikatták egymást. Nem is szégyelltek aztán, no mert be is esteledett. És este őh Istenem, olyan gyávák vagyunk. A mitől félünk, megnő óriássá és félünk mindentől. A száraz gálytól, mely ablakunkhoz verődik, a bogártól, mely az ágyunk fájában kopog, a sötétségtől, mely körül körül leskelődik ránk a nagy csöndességben.

Misu a tarka dunyhája alá kuporodott. Nem tudott elaludni, pedig fáradt volt és alig evett valamit a jó forrázott kukorica lisztből,

a mit nyanyuska főzött neki. Meg is zsírozta, meg is czukrozta nyanyuska és még sem kellett Misunak. Csak rázta a szőke fejét, mert ő is szőke volt mint a többiek, ha egy kicsit sötétebb is azoknál és csak a szeme nem hasonlított hozzájuk. Amazoké olyan volt mint a lenvirág, ha megfakítja a nap; a Misu szeme pedig barna volt, szép bársnyos barna s fekete szemöldökei voltak hozzá.

Atyuska el is mondogatta sokszor:

— Hogy kivált ez a gyerek...

Nyanyuska a vállát vont a föl:

— Ha így adta a jó Isten...

És aztán megint nem beszéltek róla. Atyuska jó ember volt és nyanyuska tudott hallgatni.

Nagyon szerette Misut, Uram bocsá! talán még jobban mint a maga gyerekeit.

Hogy elszunnyadtak az aprók és velük együtt Misu is, — mondta megint az asszony:

— Látod atyuska inkább beadhatnánk tanulni a gyereket.

De az öreg közbevágott:

— No még csak az kellene! — Az apám, a nagyapám se volt különb ember mint magam, a fiamból se lesz ur... Vagy ugyan volt panaszkod rám valamikor, hogy nem adtam volna meg mindent, hogy szükséged lett volna még valamire?...

— Nem, nem, — rázta a fejét nyanyuska s míg az egyik kezével végigtörülte a könnyeit, a másik kezét ráfektette az ura karjára. Aztán bátortalan hangon mondta tovább:

Schönerer úr, a »Los von Rom« mozgalom feje úgy óhajt segíteni, hogy a következő szövegű nyomtatványokat küldözgeti szét:

»Alulírott ezennel becsületszavamra fogadom, hogy azon napon, melyen Schönerer képviselő ezt tudomásomra hozza, a katolikus egyház kötelekéből kilépek.

Elő és vezetéknev
Állás (foglalkozás):
Lakóhely:
Posta:
Tartomány

1899

Aláírás

A reformátusok konventje.

— Negyedik nap. —

Kun Bertalan püspök és Tisza Kálmán elnöklésével ma tovább folyt a reformátusok konventje.

Mintán Sass Béla konventi jegyző felolvasta a tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyvet, Szabó János a misszióügyi bizottság, Kenessy Béla pedig a tökesegélyosztó bizottság már elreferált jelentéseihez fűzött néhány pótlást.

Ezután Radácsi György folytatódólagosan előterjesztette az egyetemes tanügyi bizottság jelentését.

A tiszántuli egyházkerület arra kéri a konventet, írjon fel a miniszterhez, hogy állapítsa meg a tanítói korpótlékokat az iskolai teher mérvéhez képest. A tanügyi bizottság ezt a kérést csak kellő statisztikai adatok segítségével véli ugyan teljesíthetőnek, de azért nincs kifogása az ellen, ha a konvent megkéri a minisztert, hogy a korpótlékoknál lehetőleg vegye figyelembe az egyházkerületek ajánlatait.

Szilágyi Dezső nem ellenzi a figyelembe vétel kérését, bár szerinte ez nem egyéb szentelt víznél. (!) Mert ha azt kéri a miniszter, hogy döntsön e kérdésben, ugyis elutasító választ kapnak. Az indítványhoz, mint jámbor óhajtáshoz, hozzájárul. A konvent ez értelemben határozott.

Az ev. ref. tanítók országos egyesületének elnöksége hivatkozva tagjainak nagy nyomorúságára s a korpótlékok késedelmes utalványozására, kéri a konventet, intézzen felterjesztést a miniszterhez a korpótlékoknak azonnal és mindenesetre való kiutalására. Addig azonban, míg az megtörténik, folyósítsa a konvent a korpótlékokat a közalap pénztárából. A tanügyi bizottság indítványához képest a konvent türelemre inti a tanítókat, s felhívja őket, hogy várják be nyugodtan az állami korpótlékok rendezését.

— Minden jól volna atyuska, minden, de a fiu gyöngé, elmaradt a növésben is és aztán . . .

— Sohse bánja meg, ha megtanul a maga lábán járni . . .

— Mondta a tisztelendő ur, hogy ingyen is bevénnek . . .

— Nincs rá szüksége.

Könyörgőre fogta az asszony:

— Atyuskám, jó atyuskám, én meghalok utána bánatomban . . .

Sötét volt kint, idebent a szobában csöndesség, csak a nyanyuska pisszegése hallatszott, a hogy Misut siratta.

Az ember nézte egy darabig, aztán szinte rekedt volt a hangja a hogy az asszonyra kiáltott s hosszú simára fésült haja megremegett a vállain:

— Panka, így tudnád-e szeretni a többit is? . . .

Nyanyuska megijedt s bebújt az ágyba a gyerekek mellé.

Szép reggelre viradtak. A nap mosolygott és az égre megint feljöttek a bárányfelhők. Az apró emberek szép sorjában indultak ki a görbe faluból és most már nem sirtak. A takaros hozzájuk szabott ládikát vitte mindegyik a hátán, olyanok voltak vele mint a csigabigák, a kik a házuikkal együtt születtek.

Misu oldalt ballagott, a ládikájába volt egy egész tucsat fajankó. Furcsa bohókás képű

Ne halászszanak az evangélikusok a reformátusok között.

A közjogi bizottság előterjesztéseit Molnár Béla ismertette. E jelentések közül érdekesebb a dunamelléki egyházkerület előterjesztése, amely orvoslást kért az ellen, hogy az evangélikusok kisebb egyházi adó ígéréssel áttérésre csábítsák a reformátusokat. A közjogi bizottság azt proponálja, mondja ki a konvent, hogy a reformátusok kitérése csak akkor fogadandó el, ha meggyőződésük viszi rá, s nem a nagyobb egyházi adó alól való kibúvás. Javasolja továbbá, hívja fel a konvent a két felekezet együttes bizottságát a geresdi egység revidálására.

Degenfeld József gróf csak egyszerű felszólítást óhajtana intéztetni az evangélikusokhoz, hogy ne halászszanak a reformátusok között. Együttal meglehetne tenni a kezdeményező lépéseket egy új egység kötésére.

Fejes István és Szilágyi Dezső rövid felszólalása után a konvent Degenfeld gróf indítványa értelmében döntött.

A közigazgatási bizottság jelentését Bartha Lajos adta elő. Itt hosszabb vitát idézett föl a tiszáninneni egyházkerület előterjesztése a rendkívüli egyházi adó kivetése dolgában. Az a kérdés merült fel ugyanis, hogy az egyház terhei ép úgy érik-e az új híveket, mint a régieket?

Tisza István gróf annak a véleményének ad kifejezést, hogy az egyházba belépett hívőt az egyházközösségnek minden fenálló terhe, így adóssága és kötelessége a régi hívekkel egyforma arányban terheli.

Szilágyi Dezső szerint ezt a kérdést nem lehet oly könnyen elbírálni. Legjobb volna, ha most visszautasítanák a bizottsághoz s majd a rendkívüli konventen foglalkoznak vele.

Degenfeld József gróf, Bánffy Dezső báró, Tisza Kálmán és Szilágyi Dezső ismételt felszólalása után a konvent kimondta, hogy a kérdést felveszi a zsinati tárgyak közé.

ORZSAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril. 12.

Az igazságügyi tárcza.

Mócsy Antal a táblai és kuriai kisegítő bírókról beszél és azt mondja, hogy ha szükségeseek neveznék ki, ha nincs, miért alkalmazák őket.

Schmidt Károly szász képviselő a csőd-eljárásra mutat rá. A csődtörvény jó, a csődvagyon kezelése azonban rendkívül hiányos és igen sok kifogás alá esik. Már a leltározás sem helyes. Itt a becsérték ötven százalékát veszik

legények, a kik fürge bukfcenzeket hánytak és nevettek mindenkire. De Misu nem nevetett vissza rájuk. Az égre nézett fel s eszébe jutott a fehér asszony.

— Nyanyuskát szeretem, de a fehér asszonyt még jobban, — gondolta és a szemé felcsillant.

— Megkeresem a fehér asszonyt . . .

Nekiindult a világnak és bebukkantott sorba a szép uri házakhoz s a hogy a gyerekek elébe futottak, — szeretne volna megcsókolni őket, mert úgy tetszett neki, mintha valamikor pajtásai lettek volna. Oh álmolta bizony, de a fehér asszonyt nem álmolta és könyörgő arczezzal nézett a selyemruhás szép asszonyok felé. Ha kinyujtanák a kezüket érte, — de nem nyujtották. Senki, senki. De mégse tudott haragudni a fehér asszonyokra és ráta türelmesen, a míg egyszerre csak lehajolnak hozzá s megcsókolják. Eljárogatott a templomokba és imádkozott. Imádkozott, hogy küldje el hozzá az Istenke a fehér asszonyt.

És e közben telt az idő, Ezüstsín ökönyál úszott az ősi verőfényben s a házak előtti kis kertekben Katalin-rózsák virítottak. Misunak kiürült a portékás ládikája és csak azért ment be már a házakba, hogy a fehér asszonyt megtalálja. Ő bizonyára egy kis elátkozott királyfi, — gondolta, a kinek keresni kell az aranyvárat, az aranyvárban a fehér

fel a leltárba és az egész eljárás vége az, hogy a hitelezők vagy semmit, vagy csak keveset kapnak. A baj csirája az, hogy a tömeggondnoknak ügyvédnek kell lenni, aki ilyesmire ritkán jutván, bizony kiveszik a részüket. A külföldön kimondták, hogy a tömeggondnok a csődtömeg bizonyos százalékában részesül. Az Egyesült Államokban például a gondnok a csődvagyont öt százalékát kapja fáradozásának díjazásaképp. A költségek tehát a külföldön a csődvagyonnal arányban állanak. A baj és anomália orvoslását kéri az igazságügyminiszter. A mult esztendőben történt kényszerfotografálásokra tér át és ebben az egyéni szabadság megsértését látja. Örömmel fogadja a büntető-törvénykönyv revízióját. A tételt elfogadja.

György Elek nagy sajnálatára nem talált az igazságügyminiszter programbeszédében irányeszméket. Az igazságügyminiszter azt mondta, hogy az újdonság ingerével nem akar hatni, pedig arra kellene törekedni, hogy igenis az újdonságok ingerével hasson az igazságügyi kormányzat keretében. És most a részletes kritikába bocsájtkozik. A kodifikálásnál követett rendszert kifogásolja. A telekkönyv kérdése szintén fontos és éppen ennél fogva a takarékoság itt a legnagyobb pazarlás. Udvözli, hogy a miniszter ezt az ügyet sürgeti, a takarékoságtól azonban ennél a tételnél óva int.

Az ország büntetőjogi szuverenitása még ma sem sikerült. (Ugy van! Ugy van! hangzik fel a baloldalon). A szóbeliség kérdésének sürgetésében üdvözli a minisztert. Az ügyvédi kar már régen várja a teljes nyilvánosságot és mégis a kormányzat kísérletezésekkel odázza az ügyet.

A mi bíránk nincsenek tisztességesen fizetve. Betegség, kisebb családi baj is kizökkenti a sodrából. És ebben nagy veszedelem rejlik — bírói függetlenség veszedelme. Ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy csak törvényszéki bíróból lehessen járásbíró.

Az ügyvédi rendtartásra térve át a fejetlenséget kifogásolja. A szabadság három oszlopának a sajtót, a bírót és ügyvédet mondja és a miniszternek az alkotmány védelmét ajánlja figyelmébe. (Élénk helyeslés a baloldalon).

Legyen az igazságügyminiszter az alkotmány őre.

Polónyi Géza Weszter Imre tegnapi beszédére reflektál, előbb azonban röviden az igazságügyminiszter programjával akar foglalkozni. Az igazságügyminisztertől többet várt és benne a program után itélve végrendeleti végrehajtót lát. Nem akarja felemlíteni az uralkodó családot. Elsősorban azt kívánja, vegye elő a miniszter a törvényeket. Ne legyen a miniszter Erdélyi Sándor és legyen Szilágyi Dezső. A szakminiszter a legközelebbi multban hivatalnok volt a miniszterelnöknek. A kegyelmi

asszonyt. A hova elviheti magával nyanyuskát, a ki olyan jó volt hozzá míg egyedül állott a világban és az apró fehérszőke testvéreit, a kik megosztották vele mindig a szilvájukat. De a nagy cizfira városba hiába kereste és nekiindult a rengeteg erdőnek és babonásan nézett be a sziklahasadékokba, átkutatta a mohfötte szakadékokat, ha nem találná-e meg az aranyvárat és benne a fehér asszonyt. Már akkor késő ősre járt az idő és szürke, szomorú reggeleken a hó is pilinkélt.

— Gyere haza Misu! — kiáltottak rá a pajtásai, a kiket arrafelé vitt utjuk s látták a gyereket az erdőben kóborogni.

Misu a fejét rázta:

— Nem, még nem megyek és mondjátok meg nyanyuskának, hogy tisztelem, én már haza csak akkor megyek, ha lesz aranyos hintóm, a mibe majd titeket is megkocsikáztatlak, mert én a fehér asszony fia vagyok, a selyemruhás fehér asszonyé.

Az apró tót legények körülfozták Misut és még a szájukat is eltátották, egy aki legokosabb volt köztük, a fejére mutatott:

— Szegény Misu, nagyon megsütött téged a nap, a tüzes nap a nyáron. Beteg vagy Misu, gyere haza, én mondom.

— Nem vagyok beteg, — felelt Misu kurtán — és hagyjátok magamra, ha jót akartok tenni velem.

ügyekben a miniszterelnök parancsokat osztogatott az igazságügy miniszternek. Hova sülyedt az ország, amióta a finánczok értelmezik Magyarország közjogát. A pénzügyminiszter ad direktívákat közjogi kérdésekben, mutatja ezt a ischli-klauzula. Legyen az igazságügyminiszter az alkotmány őre.

Az adminisztráció kérdésében rámutat a lajstromozási rendszerre és ezt a legszerencsétlenebb eszmének tartja. Valóságos szerencse, ha emellett az ember aktáját eredetben megtalálja.

Kuriai bíraskodás.

Reflektál Westernnek tegnapi tanácsára, hogy a választási ügyeket ne a kuriára, hanem a közigazgatási bíróságra bizzák. Ebben a kérdésben a pártok között megegyezés jött létre, amelynek pontozatából mit sem enged. Tudja, hogy e megállapodásokkal szemben aknamunka folyik, ez azonban nem tartóztathatja fel azt, hogy ezek a megállapodások mégis végrehajtsanak.

Április 11.

Április 11-ikét illetően a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a finánczok takarékoság útján nemzeti zászlókat szerezzenek, hogy április 11-ikén kitűzhessék. Azok a nyomdászok, akiknek érülete március 15-ike felé vonz, április 11-ikét fekete betűvel nyomják, akik a kormányval bizonyos közösetten összeköttetésben állanak, pirosra jelölik. Ez fontos a váltó lejáratoknál, amely szerint váltó a Gerely naptól kiirt ünnepen be nem hajtható. Az április 11-iki ünnepet Bánffy teremtette. Gergelynek tehát erről tudomása nem lehetett (Derűtség.) A piros és fekete betű egy azon napon tévedésbe ejthet. Kéri nyilatkozzék a miniszter ebben a kérdésben. A költségvetést politikai híján sem fogadhatja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Wesster Imre személyes kérdésben arról szól, mert Polónyi őt aknamunkával vádolja.

— *Nem személyre mondtam, általában értelmeztem!* — jegyzi meg Polónyi.

... Ezt a vádat visszautasítom. Különböztetnem látom, hogy Polónyi nagyobb politikus, mint jogász.

— *Nem viczinálta Polónyi!* Kiált fel Zmeskál.

Törvényszéki orvosok.

Dr. Molnár Ferenc megindokolja a törvényszéki orvosi különvizsgának eltörlését. A jelenlegi vizsgát céljtévesztettnek, az orvosi karra lealazónak, főleg a vizsgára betanuló kurzusok folytán, hol még szolga kurzus is szerepel. Így az egész nagyjában szemfényvesztés. Az új orvosvizsgorlat tervezetében már is gondoskodva van, hogy a törvényszéki orvos-tanból, közegészségügyből úgy az elméleti, mint

A vállukat huzogatták azok és szerte-széledtek, Misu meg kutatott tovább. Éjszakára behúzódott valamelyik oduba és alig evett még a száraz kenyerekből is. És egy szép napon, már akkor éjszaka nagy hó esett, fehér volt az erdő, fehér volt minden, — Misu nagyon elaludt odabenn a mohos szakadéokban. Azt álmodta eljött érte a fehér asszony, megfogta a kezét és elvitte magával.

Nyanyuska hiába várta haza szegény Misut.

— Oh keressétek, keressétek, — könyörgött minden tavasszal a kis töllegénykének, akik fölmentek a hegyre hangos mulatsággal, megnézni merre van szép Magyarország. Olyik aztán kutatott is utána a maga ostoba kis eszével és elnézegette a sebes röptű madarat, a dalos pacsirtát. Hogy haza talál mindenik, csak a szegény kis Misu maradt oda. A csergő madarak visszanéztek rájuk és ha az együgyű töl legénykék megértették volna a beszédjüket, bizonyára annyival többet tudtak volna a világból, hogy vannak szegény kis emberfiókák, akiknek jobb lett volna nem születni és hogy azok a legjobban járnak ha az Isten le küld értük odafölről a ragyogószélű bárányfelhők közül fehér asszonyt, mert igazában csak ott laknak fehér asszonyok.

Nyanyuska te pedig ne sirj, a te árva kis vicszriad imádkozik érted.

a gyakorlati vizsga is követeltessék, melyben is minden orvosnak tökéletesnek kell lennie, mert sehol sem lehet blamirozni az orvosi tudást a laikusok előtt, mint éppen ezen a téren.

Ajánlja, hogy az igazságszolgáltatás létesítsen gyakornoki állásokat az egyetemen s így képezzen speciálistákat a törvénykezéshez, de fizesse tisztességesen és rendszeresen a törvényszéki orvosi állásokat s vegye igénybe ténykedésüket a törvényszékek egész területén, hogy minél nagyobb tapasztalat álljon rendelkezésére. Mindezeket a büntető igazságszolgáltatás fontos érdekében, mert tény, hogy a körültekintő jogi ismeretekkel is bíró s tapasztalatokban gazdag orvosszakértő bonczjegyző-könyve és lelete képezi biztos alapját a helyes igazságszolgáltatásnak s veszi elejét a napirenden levő fölülvizsgálatoknak és a tapogatózó igazságszolgáltatásnak.

A miniszter ígérete.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Szemérem hányták, hogy nem nyilatkozott afelől, hogy nem fog jogtalanságot, alkotmányellenes dolgot elkövetni. Hát ő ezt az ígéretet szívesen megteszi. (Helyeslés.) De ha nem tette, csak azért nem tette, mert egy oly kormány tagja, melynek az zászlajára van írva. (Élénk tetszés és helyeslés.) Reflektál több kifogásra, így pl. a bíraktól a német nyelvet követeltetik. Ez nem áll. Erre súlyt nem fektet s az előmenetelnél ez absolute akadályt nem képez. — Kijelenti, hogy a feltételes elítélést enyhébb esetben, de tágabb körben fogja érvényesíteni. (Helyeslés.) A családokra vonatkozó vádindítványokat — intézkedni fog, — hogy a magánvád elejtése esetén se lehessen visszavonni. (Élénk helyeslés.) — Molnár János felszólalására, hogy az igazságügyi tisztviselők vasárnap ne járjanak, azt feleli, hogy ugyanis csak egy részük jár a hivatalba, különben ez nem hátráltatja vallásbeli kötelezettségüket. Ami Polónyinak az április 11-iki ünnepre vonatkozó megjegyzését illeti, ő ezt a nemzeti ünnepet nem tartja olyanoknak, mint a vasárnapot s tehát a *váltólejáratra* nézve az a nap *közömbös*. Ebben különben is a bíróság van hivatva dönteni, mely Szent István napját a vasárnappal egyenrangú ünnepnek mondta ki a váltólejáratra nézve is. Ilyen a német Reformations-Grentz is — Vesster Imrénnek azt feleli, hogy a kormány *Európai bíraskodásra* nézve megmarad a paktum mellett. (Helyeslés.)

Ezek után kéri a költségvetés megszavazását. (Helyeslés.)

A tételt ezután egyhangulag elfogadták.

A részletes tárgyalás

során *kuria* tételénél felszólal Pichler Győző.

Pichler Győző rámutat a kuriánál alkalmazott kisegítő bírói rendszerre. Csak a kisegítők rangban és fizetésben nem egyenlők a rendes kuriai bírókkal, kik a tanácsokban egyenlő módon szerepelnek. Kérde, hogy ennek mi az oka? Panaszosan említi fel, hogy a pancsovai törvényszéknél még mindig írásban és szóban a német nyelvet használják.

Rakovszky István a járásbírók tételénél a csomai járásbírók esetét hozza fel. A járásbíró beteg és nincs, aki helyettesítse.

Meszkó László aggodalmát fejezi ki, hogy a bünvádi eljárás életbeléptethető volna azokkal a költségekkel és személyzetssaporítással, ami a költségvetésben fel van véve.

Rakovszky István kifogásolja, hogy az ügyészek politikai tendenciával járnak el, felhozza az ismert trencsényi esetet.

Plósz Sándor válaszol Rakovszkynak és kéri, hogy ne szerezzen magának magánéleti tételt az ügyészségekkel szemben mindaddig, amíg az ügy befejezve nincs. Ő tanulmányozza az ügyet és biztosítja, hogy senkinek az érdeke csorbát szenvedni nem fog.

Az igazságügyi költségvetést erre a Ház jobboldalának éljenzése közepette elfogadják és nyomban a honvédelmi tárczára térnek át.

A honvédelmi tárcza.

Szerb György előadó ismerteti a tárczát és ezután elsőnek beszél *Benyovszky* Sándor gr. a *világkérről*.

Fejérváry nincs jelen, beteg.

Benyovszky Sándor gr. után *Kossuth* Ferenc beszélt és tüzéséget kért a honvédség számára.

Fejérváry br. honvédelmi miniszter beteg s azért *Kossuth* Ferenc beszédére *Grómon* Dezső államtitkár felelt, hogy ennek akadály a csak a pénzügyi szempont.

Erre a honvédelmi tárczát megszavazták.

A kuriai bíraskodás javaslata benyújtva.

Plósz Sándor igazságügyminiszter az ellenzék riadó éljenzése között beterjeszti a paktum főpontját, a *kuriai bíraskodás* javaslatát.

Polónyi Géza kéri, hogy ezzel parallel egy bizottságot küldjenek ki a házszabály revíziójának tárgyalására.

Szell Kálmán miniszterelnök nem kifogásolja Polónyi indítványát, de elhalasztani kéri annyiban, mivel a házszabály revíziójának ügyében később még nyilatkoznia akar. Ezután indítványozza, hogy a képviselőház ülésének idejét hosszabbítsa meg és már holnap a pénzügyi tárcza tárgyalása 3 óráig tartson.

Az indítványt elfogadták. Az ülés vége 2 órakor.

Városi közgyűlés.

Alig volt még oly hosszú közgyűlése Nagyvárad város törvényhatóságának, mint tegnap.

Itt-ott került egy-egy fontosabb tárgy elő, azért már régen elharangozták az esti 7 órát, mikor a főispán bezárta a gyűlést.

Az apróbb ügyeknél voltak néhány hosszabb felszólalás, sőt egy tárgynál, a Csordacesics Ferenc városi építész pótdíjazása kérdésénél, heves összekocczanások is voltak.

A közgyűlés lefolyását következőkben adjuk.

Beöthy László főispán elnökölt. Jelen voltak.

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr. Grósz Albert, Hlatky Endre, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Palotay László, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöppflin Ágoston, dr. Várady Zsigmond, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferenc, Bertsey György, ifj. Cser János, Czeglédi Jeremiás, Daday József, Déry János, dr. Hoványi Géza, Ländler Ferenc, Mészáros József, Mihálovits János, Miliák József, id. Nagy Lajos, dr. Radó Ignác, dr. Sarkadi Lajos, Sulyok István, Schütz Albert, Széles Lajos, dr. Vucskies Gyula, Veisz Károly, Amigó Mór, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Schwartz Antal, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Aufricht Mór, Balogh Döme, Bognár Sándor, Bottó Ferenc, Deutsch K. Ignác, dr. Döri Ferenc, Harmathy Károly, Huzella Gyula, Incze Lajos, Janky József, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Kunz Gusztáv, Léway Zsigmond, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Mayr Sándor, Mihelfi Pál, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyíry György, Oláh Ferenc, Pallay Lajos, Papp György, Pekanovics Imre, Poynár János, Rendes Vilmos, Schenker Mihály, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sonnenvirth Bernáth, Szählender Károly, Steiner M. Albert, ifj. Ullmann Izidor, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, dr. Bulayovszky József, Rácz Mihály, Istvánffy István, Szűts Dezső, ifj. Rimler Károly, Komlóssy József, Bordé Ferenc, Darvassy Lajos, Dus László, dr. Grám Károly, Sztarill János, Busch Dávid, Jablonszky Emil, Ragány János, Szűcs Géza, Szűcs István.

A polgármester havi jelentésének főbb adatait már közöltük.

Bejelenti még a polgármester, hogy Miskolczy Jenőt kinevezte közig. gyakornokká.

Továbbá *Komornyik* Benedek nyugdíjaztatván, helyére fogyasztási hivatali ellenőrré *Pecsenyánszky* Istvánt, a szintén nyugalmazott *Nurizsán* Péter helyére f. adó alkezelővé pedig *Cservenka* Gézát nevezte ki. *Balogh* Imre vámmalkalmazottat elbocsátotta.

Az izr. hitközség 200 koronát adott az Erzsébet szoborra; a polgári takarékpénztár a gyermekkorházra 20 koronát, a szegény iskolás gyermekek felruházására 10 koronát adott.

A jelentést tudomásul vették s az adományokért köszönetet szavaztak.

Pallay interpellációja.

A jelentés kapcsán *Pallay* Lajos intézett interpellációt a polgármesterhez. A közönség egyrésze a nyarat örömmel tölti a szőlőhegyen, azonban egész csapatosan járnak ki flóberrel és törrel, akik az éneklő madarakat összefogdossák. A vadászati törvény intézkedik és oltalmába veszi az éneklő madarakat. Kéri a polgármestert, hogy a legszélesebb körben tiltsa el az éneklő madarak pusztítását.

A polgármesternek kiadták az interpellációt.

A kereskedelmi miniszter a kövezetvám-szedési jogot 12 évre engedélyezte a városnak. Tudomásul vették.

A kereskedelmi miniszter jóváhagyta a távbeszélő hálózat közigazgatási bejárása alkalmával felvett jegyzőkönyvét.

A választás.

Ezután a II., illetve III. oszt. számtiszti állás betöltésére került a sor.

A kijelölő bizottság a főispán elnökelete alatt *Hlatky* Endre, *Mezey* Mihály, *Schöpflin* Ágost, *Palotay* László, *Némethy* Károly és *Serdült* Bálint tagokból állott. Jelölték a II. oszt. számtiszti állásra: *Dicker* Illést és *Kelemen* Pétert.

A főispán 12 bizottsági tag kérelmére szavazást rendelt el.

A szavazatszedő-bizottság *Mezey* Mihály elnökelete alatt *Bozóky* Alajos dr. és *Sulyok* István tagokból állott.

II. osztályú számtiszt 46 szavazattal, a *Dicker* Illésre adott 44 szavazat ellenében *Kelemen* Péter megválasztott.

Az így megüresedett III. oszt. számtiszti állásra jelöltettek *Altnöder* Endre és *Kapócsy* Endre.

Egyhangulag *Altnöder* Endre választott meg.

A főispán a szükséghez képest *Gerő* Ármint tiszteletbeli rendőrkapitányt, *Sólyom* Gyula irodatisztet tiszteletbeli irodaigazgatóvá, *Kapócsy* Endrét tiszteletbeli számtiszté kinevezte.

A vámkézelés ellenőrzésére hivatott bizottságot *Schöpflin*, *Ágoston*, *Némethy* Károly, *Sulyok* István, *Balogh* Döme, *Mihelly* Adolf tagokból megalakították.

A Szacsavay szobor-bizottságba *Mezey* Mihály, a színügyi bizottságba *Beczky* Lajos és a jogügyi szakbizottságba dr. *Dési* Gézt választották be.

A közigazgatási bizottság évi jelentését tudomásul vették.

Gróf *Apponyi* Alberthez édes atyja elhunyt. Alkalmából Nagyvárad városa részvét iratot intézett, mivel az elhunyt főúr Nagyvárad városának diszpolgára volt.

Gróf *Apponyi* Albert igen szívélyes hangú levélben köszönte meg a törvényhatóság részvétét.

Tudomásul vették s levéltárba helyezik.

Mánya Koszta és a görög kath. káptalanok a kért köztért átadják.

Mandel Adolf köztérátengedés iránti kérényye a jövő ülésre kitűzték.

A járdakészítésről szóló szabályrendeletet a múlt havi közgyűlés javítások végett visszadta a tanácsnak. Most kijavítva előterjesztette *Komlóssy* József tanácsnok.

Dr. *Sonnenfeld* Zsigmond indítványozta, hogy a szabályrendeletet vegyék le a napirendről. Nyomassák ki, hogy a bizottság tagjai tanulmányozhassák s tüzzék ki a jövő hónapra.

Az indítványt elfogadták.

Moskovits Adolf és fiai gyári czégnek megengedték, hogy a Peczeből csatornát vezessen a malom telepre, azonban *Hlatky* Endre azon pótlásával, hogy a város fejlődésére tekintettel, ha arra szükség lesz, a jogot bármikor visszavonhatja a város. Ezt bejegyzik a vízi könyvbe is.

A szikviz-adó ügye.

Hosszas vitát keltett a szikviz-adó bérletének ügye.

Mivel egy kis hiba történt a szabályrendeletfelküldésénél, a tanács javasolja, hogy tekintet nélkül *Vályi* József 10000 frtos ajánlatára, a szabályrendeletet kellőleg kijavítva, újból küldjék fel a miniszterhez.

Feldmann Izidorral a szerződést ideiglenesen kössék meg.

Dr. *Friedländer* Sámuel azt látja, hogy itt merő alakiságokkal küzdenek. Ezt pedig *Vályi* csinálja. Attól fél, hogy évekig elhúzódik így a kérdés. 1892. évig nem rendelkezik a szikvizadóval a tanács és azt csak *Feldmann* Izidor beleegyezésével lehet bérletbe adni. — Sürgős ez a kérdés azért is, mert már a nyáron kell a 2 kros adózást megkezdeni. A város kösse meg *Feldmann*nal a szerződést.

Dr. *Radó* Ignác ellenkező nézetben van. Érvekkel vitatja, hogy milyen káros a városra, ha monopol teremt *Feldmann* javára. Indítványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, miszerint az eddigi szerződést fenntartja addig míg lejár s a 2 kros adót azután lépteti életbe.

Gábel Jakab a *Feldmann* érdekében szólott.

Dús László ismerteti részletesen az ügyet.

Szokoly Tamás a *Radó* indítványát pártolja.

Dr. *Molnár* Imre szépen beszélt a szikvizadó ellen. Az adó felemelésnek a város issza meg a levét, mert monopol lesz belőle. Ezt pedig egy erkölcsi testületnek nem szabad elősegíteni. Akik 20—30 ezer frt befektetést tettek, kiveszik a kezükből a kenyeret.

A városra káros szabályrendelet nem lett jóváhagyva.

Még többek hozzászólása után a tanács javaslatát elfogadták.

A városligeti új uszoda.

A tanács bemutatta *Paukolics* Károly építkezési vállalkozó ajánlatát a városliget alatt építendő uszoda dolgában. Beterjesztették egyben *Feldman* Jakab beadványát, melyet már ismertettünk. A tanács javasolja, hogy az engedélyt 20 évre adja meg *Paukolics*nak a közgyűlés.

Gábel Jakab egy régebbi közgyűlésre hivatkozva, kerte, hogy jelöljenek ki egy alkalmas helyet az ingyen fürdőzésre.

Ifj. *Rimler* Károly rendőrkapitány utal arra, hogy az új uszodában 5 krajczáros fürdő díjak is lesznek.

Szokoly Tamás nem elégszik meg ezzel, mert vannak olyan szegény emberek is, akik fürdőzni szeretnek, de öt krajczárjuk nincsen. Kéri, hogy jelöljenek ki ingyen fürdőt rendőrileg a Körözs valamely alkalmas pontján.

Milibák József az uszoda felállítását mellett emel szót. Gyors intézkedést kér, hogy az uszoda még az idei szezonban megnyitható legyen.

Beczky Lajos indítványozza, hogy csak 10 évre adjanak engedélyt.

Ezután *Bertsey* György kelt ki *Feldman* uszoda-bérlő ellen.

— Zsidó az uszodás? — kérdi nagy derűtlenség közepett *Várady* Zsigmond.

Bertsey ezután elfogadásra ajánlja *Paukolics* kérelmét.

A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Az építőmester személyi pótléka.

Csordacsics Ferencz városi építőmesternek, kit buzgó működése, szorgalma szimpatikussá tett a közgyűlés tagjai előtt, ajánlja a tanács, hogy szavazzanak meg 300 forint személyi pótlékot amit már régebben is élvezett.

Bertsey György bizonyos vádakát emelve indulatosan fakadt ki a tanács javaslata ellen. Oly nagy zaj keletkezett, hogy az elnök izgatottan fordult a bizottsági tagokhoz:

— Tessék türelemmel meghallgatni a szónokot, mert a zajongókat névszerint fogom megemlíteni.

Kunz Gusztáv hozzájárul a tanács javaslatához. *Hlatky* Endre szintén helyesli a tanács véleményét annál inkább, mert miudenkor azt hallotta, hogy *Csordacsics* korrekt, kifogástalan, becsületes ember, szorgalmas ember, aki az elismerésre valóban érdemes.

Bertsey György ismét szólni akart, de hatalmas zugás tört ki az első szavára. Nagy ne-

hezen mégis szóhoz jutott s a polgárság helyzetére hivatkozva, újból hevesen ellenezte a tanács javaslatát.

Az elnök idegesen utasította rendre.

— Tessék a tárgyhöz szólni.

Ezután *Serényi* Gusztáv pattant fel s elítélőleg nyilatkozott *Bertsey*ről, aki távollevőkről mond vádakát, olyanokról, kik nem védhetik magukat. Nem tisztességes cselekedet ez — ugymond — s az illet felháborodással utasítja vissza.

Hoványi Géza dr. teljes elismeréssel van *Csordacsics* működése iránt. Indítványozza, hogy a kérdést vegyék le a napirendről s a többi javadalmazások kérdésével együtt oldják meg. Igazságosnak tartja, hogy az építkezéseknél eljáró tisztviselőknek időről-időre adjanak honoráriumot, a személyi pótlékot nem szavazza meg.

Szokoly Tamás hozzájárul a tanács javaslatához, melyet nagy többséggel elfogadták.

*

Az Orsolyazárda vízhasználati díjának engedését ajánlta a tanács. A közgyűlés hozzájárult a javaslatához.

A pecsezőlősi kövezetvám átalányára vonatkozó tanács i javaslatot elfogadták.

A vértanu sirja.

Szokoly Tamás indítványát olvasták fel *Rulikovszky* Kázmér lengyel szabadsághős sirjának átvétele dolgában. Ismertettük már az indítványt, mely arról szól, hogy a város aug. 28-án, a vértanu kivégeztetésének 50 éves fordulóján vegye birtokába a sirt, gondozza örök időken s a közgyűlési határozat keltét és számát véssesse a síremlékbe.

A közgyűlés egyhangulag járult hozzá az indítványhoz.

A tűzéraktanya elszámolása

került ezután sorra. A város 10,000 forintot tartott vissza poenaleképpen, mert a laktanya vállalkozói nem készültek el kellő időben az építkezéssel. Időközben a büntetéspénzt elengedték, de minthogy a vállalkozók nem elégtették ki a helybeli iparosokat: ajánlja a tanács, hogy a visszatartott összegből fizettesse nek ki az iparosok.

Sarkadi Lajos dr. és *Hlatky* Endre felszólalása után elfogadták a tanács javaslatát.

Vegyesek.

Kovács József és társai, *Király* Lajos és *Iványi* István földbérlok bérletátruházását bagyta jóvá ezután a közgyűlés.

Ifj. *Rimanóczy* Kálmán beteresztett szerződését a Korona helyén épülő iskolára vonatkozólag elfogadták.

A nagyváradi hegyközség 1899 évi költség-előirányzatát, valamint *Szokoly* Tamás rövid felszólalása után a nyugdíjpénztár 1898. évi zárszámadását tudomásul vették.

Özv. *Rechné* Bauer Zsófia nyugdíját 720 forintban állapították meg. A nyugdíjbizottság azonban javasolja, hogy a nyugdíj kiutalását függesztsek fel, mert mint a polgári iskola igazgatónője fizetést kap a város pénztárából. *Serényi* Gusztáv kelt lelkesen *Rechné* védelmére.

A következőket mondotta: Mint tudni méltóztatnak, *Recht* Ignác nyugalmazott alkaptány elhalálozván, midőn özvegye kérelmét a nyugdíjbizottsághoz beteresztette, — azzal elutasított azon téves és sajátos indokoknál fogva, mert ő t. i. az özvegy tanító-igazgatónő s mint ilyen a nyugdíjbizottság véleménye szerint nem tarthat igényt arra, hogy tanító-igazgatónői állása után rendszeres fizetést s azzal egyidejűleg a férje utáni nyugdíjat is élvezze.

Véleményem szerint a nyugdíjbizottság elutasító határozata, nem teljes, nem méltányos, de nem is igazságos, — nem igazságos azért, mert a nyugdíj szabályrendelet a jelen esetre vonatkozólag gátló akadályt nem képez, sőt a 24. §. egyenesen rendeli a nyugdíj kiadását; a — 24 §-ra történt hivatkozás pedig merő tévedés, mert a 24 §. nem vonatkozik a jelen esetre, hanem arra, hogy ha a már nyugalmazott tisztviselő ismét állami vagy közhatósági hivatalba lép, tőle a nyugdíj ideiglenesen megvonható.

A nyugdíj jogosultságra vonatkozó szabályrendelet azért alkotott, hogy az abban foglalt határozmányok e nyugdíjbizottság által szigorúan betartassanak s az emberbaráti humanizmus által vezéreltetve végre is hajtassanak. — a mi fölött örködni a tisztelt törvényhatósági bizottságnak egyik nemes hivatását és feladatát képezi a tekintetben, hogy nyugdíjat igénylők érdekei megne csorbítottassanak.

A jelenlegi nyugdíj-szabályrendelet a maga összeségében vagy helyes, vagy nem helyes, ha helyes végre kell hajtani, ha nem helyes úgy a jövőre nézve tessék a nyugdíjbizottságnak megfelelő módosítás iránt előterjesztést tenni, a mi azonban a jelenre vonatkozó intézkedést nem akadályozhatja.

Mindezeknél fogva, miután özvegy Recht Ignáczné kérelme jogos és méltányos, tekintetvel arra, hogy nevezettnek a nevelészet terén elévülhetlen érdemei vannak sőt joggal tekintetbe, tisztelettel indítványozom, miszerint nyugdíj illetményének folyóvá tétele iránt intézkedni, a nyugdíjbizottságot pedig mihez tartás végett utasítani méltóztatssék.

Ajánlom indítványom elfogadását.

Hlalky Endre utal a szabályrendelet e tekintetben való hiányaira. Megemlékezett Recht Ignácz működéséről s az özvegy nagy érdemeiről Hozzájárul Serényi indítványához.

Bulyovszky József dr. polgármester elvi álláspontot foglal el hivatkozik a szabályrendelet 14-ik §-ára. Indítványozza, hogy szerezzék be a közgyűlés a jogügyi bizottság véleményét.

Molnár Imre dr., **Kunz** Gusztáv, **Szokolay** Tamás, **Hoványi** Géza dr., **Gábel** Jakab, majd **Mezey** Mihály szólaltak még föl.

Hét órára járt már ekkor az idő, a számban megfogyatkozott közgyűlés elvetette a tanács javaslatát, s hozzájárult **Serényi** Gusztáv indítványához. Eszerint Rechtné nyugdíját folyóvá teszik.

Néhány apró nyugdíjügy elintézése után a közgyűlés fél 8 órakor véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 14. 15. Jegyző vizsgálat a vármegyeházán.
Április 15. Műkedvelői előadás a színházban.
Április 16. A Szigligeti Társaság közgyűlése d. e. 11 ó.
Április 17. A városi árva-ház igazgató választmányának ülése d. e. 10 órakor.
Április 19. Esküdtszéki tárgyalás.
Április 23. Nemzeti Szövetség közgyűlése d. e. fél 10 órakor a városbázán.
Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **Nogáll püspök jobban van.** Hisz-szük, örvendetes megnyugtatólag szolgál olvasóinknak az a hír, hogy a nagy beteg, kinek életét aggódva féltette városunk egész társadalma, **Nogáll** püspök jobban van. A nap nagy részét már ágyon kívül tölti, étvágyát visszanyerte, ereje növekvőben. Orvosai: dr. **Grósz** Albert és dr. **Wimmer** Julián irgalmasrendű főorvos, mindent elkövetnek, hogy a beteg főpap egészsége mielőbb teljesen visszatérjen. Az árvák buzgó imája és az önfeláldozó ápolás nagy kincset mentett meg számunkra, az áldott lelkű főpap, az igazi emberbarát drága életét, melyre még oly nagy szüksége van városunknak és egyházmegyénknek.

* **Április 11. Biharon.** Az április 11-két megtartották Biharon is a r. k. népiskolában. Nevezett nap reggelén az iskolás gyermekek teljes számban jelentek meg és istentisztelet után 8 órakor kezdetét vette az ünnepély. **Fejér** Nándor kiérd. esp. plébános szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Erre elénekelték a Hymnust. Ezt követte a »Király-dal«, előadta Simon Ferencz IV. o. t. Dal a »Legelső magyar ember...« Honszeretetet Illés Bálintól, szavalta Kurucz György VI. oszt. tanuló. Hazám, szavalta Komlósi Vilmos V. oszt. tanuló. Dal: »Az én hazám a...« A magyar nyelv, szavalta Konecz Piroška V. o. tanuló. »A magy. zászló«, szavalta Goldstein Iluska II. o. t. »Ez a föld...« sza-

valta Rácz József IV. o. t. »Nemzeti dal« Petőfitől, szavalta Forvit Lénárd VI. o. t. Végül a »Szózatot« énekelték el. Az itteni intelligencia és a szülők, ugyancsak iskolászeki tagok szép számban jelentek meg.

* **Képesített tisztiorvos.** A tisztí orvosi vizsgák országos bizottsága dr. **Terner** Béla főorvost (Nagyvárad) tisztí orvossá képesítette.

* **Jegyzői vizsga.** Ma lesznek a jegyzői vizsgálatok Biharvármegye székházánál Papp János főjegyző elnöklete alatt. A vizsgálóbizottság tagjai Keszthely Zoltán tb. főjegyző mint előadó, Papp Miklós kir. tan. pénzügyigazgató, dr. Wallner Ödön főügyész, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, Miskolczi Árpád főszámvevő, Szunyogh Lóránd anyakönyvvezető és Kovács András körjegyző. A pályázók, kik közül a vizsgálatra bocsátattak a következők: Wagner Ferencz nagyszalontai, Holdstein Jakab gyantái, R. József bikácsi, Lakos Lajos ökrösi, Szakota Tivadar feketetői, Hatas Dóme a-szt.-miskolci, Bika Romulus krajovai, Horváth János érmihályfalvai, Fényes Imre szinyérváraljai, Mura Mészáros Lajos érselindi. Popovits Traján m.-csékei, Nagy Ferencz b.-diószegi, Párth József szombatsági lakos.

* **Perosi a királynál.** A rövid idő alatt európai hírnévre jutott fiatal olasz egyházi zeneköltő, **Perosi**, mint Bécsből jelentik, ő felsége tegnap délután kihallgatáson fogadta.

* **Házasság** Ifj. **Ámánt** Béla m. kir. honvéd százados hadbíró — **Ámán** Béla helybeli ügyvéd fia — e hó 10-én vezette oltárhoz Dr. **Klumák** Adolf m. kir. honvéd törzsorvos leányát **Klumák** Stella kisasszonyt Kolozsvárt a rom. kath. plébánia Szt. Mihály templomában. Tanuk voltak **Palkovics** József cs. és kir. altábornagy honvéd kerületi parancsnok és **Csanády** Frigyes m. kir. honvéd őrnagy.

* **Az »udvari« czim adományozása.** A kereskedelmi miniszter a következő értesítést adta ki: Az udvari czim adományozásáért fizetendő díjak tekintetében megállapított s ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi márczius hó 9-én kelet legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott új szabályzat értelmében ezen díj minden egyes ily udvari czimet nyerő egyén után ezer (1000) forintot tesz és pedig akkor is, ha az illető egyének egy társas cég tagjai. Ugyanekkora összeg fizetendő az újonnan belépő társaság által, ha az udvari czim ő reá is kiterjesztetik. Az udvari czimnek egy vagy több üzletutódra való átvitele új czimadományozással azonosnak tekintendő, miért is a díj ily esetekben is minden egyes czimnyerő által fizetendő.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter **Moldoványi** László végzett joghallgatót fogalmazó gyakornokká nevezte ki a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóságához.

* **Krupp kalandja.** Mulatságos eset történt Kruppal, az ágyukirályal, aki most Capri szigetén, teljesen visszavonulva él kedvenc szanatóriumában: a zoológiának. Krupp mindennap csónakra ül s hosszabb csónakkirándulásokat tesz a tengeren. Mindig maga evez, miközben kisebb-nagyobb halakat fog, a melyeket aztán odahaza felbont és tanulmányoz. A napokban magához hivatva a nápolyi zoológiai intézet egyik segédét, hogy preparálja számára a mikroszkopikus tengeri állatokat. Egy angol lelkész felesége, aki ugyanabban a fogadóban éppen Krupp szobája mellett lakott, észrevette, hogy Krupp szorgalmasan töltöget és rázogatót kisebb-nagyobb üvegeket és csöveket. Nagyon megrémült kétségbeesetten rohant le a fogadóhoz s arra kérte őt, hogy költöztessen más szobába, mert az ágyukirály robbanó anyagokkal kísérletez, a melyek egyszer a levegőbe röpitik az egész fogadót. A fogadós is megrémült és lélekszakadva futott fel Krupphoz, hogy megtiltassa neki a robbanó anyagokkal való experimentálást. Természetesen azonnal elmúlt az aggodalma neki is, a lelkész feleségének is, a mikor megmutatta nekik a üvegeket és a hengereket, a melyekben spirituszba tett apró halak uszkáltak.

* **Az eltévedt muszka.** Ma reggel a rendőrfőkapitánysághoz beállított egy fiatal orosz ember, a ki tegnap délbe érkezett meg Budapestre. Megkérdezték tőle, hogy mi a kívánsága, mire ő el-

mondta, hogy **Gajzinov** Vladimirnak hívják és fölvetette azt a kérdést:

— Ugyan kérem, mondják meg hol lakom én?

A fiatal muszka korán megreggelizett és azután gyalogszerrel sétálni indult, hogy meg nézze a magyar fővárost. Ment, ment, mendegélt s a mikor aztán vissza akart térni a lakásra, megdöbbenve vette észre, hogy nem tudja merre lakik. Elfelejtette egészen. Mint afféle muszka ember természetesen mindjárt a rendőrségre gondolt és habozás nélkül bement a főkapitányhoz.

— Hát nem tudja az utca nevét? — kérdezték tőle.

— Nem.

— Priváthelyen lakott?

— Dehogy! Hotelben.

— Hát a hotel nevét se tudja?

— Azt se!

Az állapot igen bajos volt. Szerencsére akadt egy rendőr, a ki előző nap már látta a fiatal oroszt, a ki feltűnő ruhában jár s a ki arra is emlékezett, hogy az eltévedt ember a »Fredeál«-fogadóban látta az előző nap. Így aztán Gajzinovot szerencsésen haza kalauzolták.

Janku kincse.

— Törvényszéki végtárgyalás. —

— Első nap. —

Nagyvárad, április 3.

A nagyvárad kir. törvényszék büntető osztálya egy szenzációs bűnügy tárgyalását kezdte meg a mai nap, mely előreláthatólag több napig el fog tartani.

A nagy terjedelmű bűnügy a következő:

Még 1897. május havában történt, hogy **Vikár** Juon a nagy-szalontai vásárról hazamenet meglátogatta Fekete-Tötibán **Szudricsán** Juont. Az ismeretség onnan származik, hogy **Vikár** Vaszali többször büntetve volt s egyszer éppen Illavára került azon időben, midőn **Szudricsán** a 8 rablógylösséért ráért 20 évi nehéz börtönnek vége felé járt. Együtt szabadultak azután ki.

A börtöni ismeretség megmaradt közöttük mindvégig. **Vikár** Vaszali most 72 éves tőpörödött öreg ember, a 70 éves **Szudricsán** Juon nemkülönben.

Szudricsán a szegénységről kezdett beszélni és megkérdezte **Vikárt**, hogy nem tudna valami utat-módot, ami által lehetne valamit szerezni, mert ezt a nyomorúságot így nem lehet tovább elszenvedni.

— No majd találom ki valamit, majd látogass meg Grosson! — felelt komoran **Vikár**.

Szudricsán elis ment május végén Grossra **Vikárhoz**. Ott talált már egy csapat embert, kiknek már egy szándéka volt — rabolni valahonnan, csak még azt nem tudták, hogy honnan. A complot egyik tervet a másik után csinálta s végre is **Dronna Cira** György nyermegyi lakos indítványát fogadták el, aki azt ajánlotta, hogy **Bogdán** Péter kristyóri ny g. kel. tanítót rabolják ki.

Bogdán Péter tanító vagyons ember hírében áll s a vidéken nem tudják másképp megmagyarázni egy dászkal vagyonságát, mint a következő mesével, melyet **Cira** György, nagyobb hatás okáért sietett is a complotnak feltálatni. Mikor **Janku** a híres oláh tri-búr a véghezvitt kegyetlenkedések vérvádja miatt megőrült, összes rablott kincseit **Bogdán** Péter hozta magával, a kristyóri dászkal, a ki **Jankunak** bizalmas embere volt. A kincset hatlovas szekéren hozta **Kristyórra**.

A bünszövetségnek bő zsákmányra volt tehát kilátása s most már bandát iparkodtak alakítani a terv kivitelére.

Egy időben már úgy is gondolták, hogy elvannak készülve s el is indultak **Nyermeigről** **Kristyórra**, de az erdőben eltévedtek s össze-

vesztek, mert Szudricsán, aki már 8 rablógyilkosságban való részvételével szerzett erre nézve bő tapasztalatot, azt állította, hogy ilyen hiányos felszereléssel még nem lehet semmire sem menni. Megállapodtak tehát abban, hogy a rablást elhalasztják az ó-görög pünkösdi ünnep utánra, megbízták Vikárt és Koczój Györgyöt, hogy 6-6 embert fegyverezzenek fel s mikor készen lesznek, akkor ijenjenek egymásnak.

Vikár üzent Koczójnak, hogy készen van s június 15-én 12-en felfegyverkezve elindultak Kristyóra.

A fegyveres banda a következőkből állott: Vikár Vaszi, Szudricsán Juon, Lakatos László, Téglás Juon, Pelle Juon, Koczój György, Szudricsán Kosztán, Pópa Mikuláj, Barna Nyikota, Burgyán János, Czurbán János, Pópa Pável-groszi, nyermegyi, kárándi, fekete-tóti, groszi lakosok.

A banda a kristyói erdőből a helyzet kitalálására kiküldte Koszolyt és Pellét s néhányan felkapaszkodva a fák tetejére testék, hogy merre mennek. Június hó 17-én pénteken pénýteken ismét elhalasztották a rablás véghezvitelét még pedig Koczój György tanácsára, aki pénteken nem szeret semmibe sem fogni. Június hó 19-20-a közti éjjel láttak hozzá a rabláshoz. A banda 6 tagjának az volt a kötelessége, hogy behatoljon a dászkal lakására s véghezvigye a rablást amiért azután 10 frttal többet kapnak a zsákmányból. A többi 6 ember az utcán fog őrködni.

A gonosz terv azonban szerencsére nem sikerült. Berontottak este 9 órakor a dászkal lakására, Bogdán Fodorné azonban kirohant s zajt ütött a faluba. Bogdán Tódor birokba állott a rablókkal a kik egy-egy lövéssel oldalán és balkarján életveszélyesen megsebesítették. Bogdán kirántotta magát a rablók kezéből, kirohant az utcára s át a vele szemben lakó testvéröcséséhez. A kint őrködő rablók valószínűs sortűzet lőttek utána s többeket megsebesítettek, de végre is belátták, hogy nem fognak semmire sem menni a felriadt faluval szemben, gyorsan eliramodtak tehát az erdőn keresztül s fegyvereiket széthányták az erdőn.

A csendőrség tüzzel-vassal vezette a vizsgálatot e bűnygyben s ezzel valószínűleg elrontotta dolgát. Összefogdosta ugyanis az aradi megyei határszéli községek valamennyi rovott multu egyénét és mikor ki lett a 12-es szám, bekísérte őket.

Elnök: Millye Gyula, szavazóbírák: Kiss Rezső és Fassie Tódor. Jegyző: Sarkady Lajos. Ügyész dr. Vámosy Mihály.

A vádlottakat Hegyesi Márton, Rádl Ödön és Kurlucz Mózes.

A silbai vásár.

Megelőzőleg Koczój György, Téglás Juon, Lakatos László és Pópa Mikuláj egy más elkövetett rablás miatt ültek a vádlottak padján.

Vádolva vannak ugyanis azzal, hogy pár hóval a kristyói kirándulás előtt 1897. április 18-19-ike közti éjjel Király Gyula csermői illetőségű mézeskalácsost a bersovai uton amint a silbai vásárra ment egy mézeskalácsossal terhelt szekeren, megtámadták, egy ládát levágtak s midőn a mézeskalácsos a kocsiról leugorva utánuk akart szaladni, 25 lépésről oldalba lőtték. A nyomozás folytán Butyin határában megtalálták a ládát s a rablás színhelyén pedig egy puskavesszőt, mely Téglás Juon karabélyába illet bele.

A káros Király Gyula elmondja, hogy mikor oldalba lőtték, eszméletét veszítette s a további körülményről nem tud semmit. Három

hónapig feküdt sebében s a golyót most is az oldalában hordja.

A vádlottak egytől-egyig tagadják, hogy résztvettek volna a rablásban s a csendőrök előtt tett beismerő vallomásokról azt állítják, hogy azt az embertelen kegyetlenkedések, kínzások hatása alatt tették. A rablás színhelyét nem ismerik, csak a csendőrök vezették őket oda.

Király Gyulán és Gombos Andrást, aki Királyékat a rablás idején a silbai vásárra szekérével vitte, kihallgatják, de a tettesekről csak annyit tudnak, hogy románul beszéltek.

Horváth Sándor vaskóhi csendőrmester a Kristyói bűnygyben nyomozva fedezte fel a tetteseket, a kik előtte minden kényszer nélkül beismerő vallomást tettek. Hasonlóképen beszél Fapp György csendőr is, azonban abban, hogy miként mutatták meg a tettesek a rablás színhelyét, ellentmondásban keveredik Zimbrán Mihály butyini rendőrrel, aki szintén jelen volt ez alkalomnál.

12 vádlott.

Bevezetik ezután a kristyói rablás 12 vádlottját. Csekély kivétellel mind magas marcsona alakok, néhány közte katonaviselt ember, kik láptákba csapják magukat az elnök előtt s a kérdésekre a legnagyobb határozottsággal felelnek.

Kihallgatják a káros Bogdán Pétert. Törődött, reszkető alak, lőtt karja erőtlenül csüng le. Az elnök kérdéseire elmondja, hogy heverészett a diványon a rablás idején, mikor a konyhába léptek hallott.

— Gyere be! kik vagytok? kiáltott, de minthogy válasz nem jött, ő maga ment ki. A konyhába rögtön megragadták, vagy 4 lövést tettek feléje s egy golyó a karját zúzta szét, egy meg az oldalába furródott. Ő hirtelen kirántotta magát az ingből, a mit a rablók ránczigáltak s kifutott az utcára s folyton segítségért kiáltva a testvér öcséséhez szaladt át. Futásközben még öt lövést tettek rá, melyek azonban már nem őt érték, hanem Bogdán Tanász testvérét és fiát sebesítették meg.

Elnök: Van valami vagyona?

— Igenis kérem, van egy pár ezer forintom kölcsön adva. A rablás idején úgy két-háromszáz forintom volt a Wertheim-szekrényemben.

E: Nem gyanakszik, hogy az adószai voltak a támadók?

— Nem, a világért sem.

E: Elnök melyik volt a legsúlyosabb sebesülése?

— A mit a folyemen szenvedtem, kérem alássan, a puska agygyal ráütöttek.

Hegyesi Márton védő egy történelmi momentum kiderítésére vágyott s megkérdezte Bogdánt:

— Ismerte Jankut?

— Soha életembe nem ismertem, hiszen nem is voltam azon időben ezen a vidéken.

Bogdán Tanász tanu megsebesült az utcai lövöldözésben mikor bátyja segítségére akart jönni s ugyszintén kis fia is.

A tettesek közül BurgyánJánost felismerte, mert 4 évig katonáskodott vele. A posztókabátos ember a ki rálött, úgy hiszi, hogy Szudricsán volt.

Tilván Juon tanu szintén segítségére sietett a megtámadott Bogdánnak, de nem tudott sehol bejutni, mert mindenütt lövéssel fogadták. Végre a kapun keresztül akart bejutni, de akkor két rabló megragadta s egyik puskaagygyal ültelgelni kezdte.

E: Feltudná most ismerni azt, aki megütötte?

— A jó Isten ismerné már föl, valami cigány volt.

E: Nézzen végig a vádlottakon.

A tanu végignézi a 12 vádlotton s egyszerre felragyog a szeme.

— Esküszöm, hogy a cigány ütött meg engem! — fordította le a tolmács.

Az a cigány pedig Lakatos László. (A tárgyalást holnap folytatják.)

EGYESÜLETEK.

Szállodások, vendéglősök, kávéosok, koresmárosok. A Nagyváradi szállodások, vendéglősök kávéosok és koresmárosok ipartársulata esütörtök délután 3 órakor Czegléd Sándor elnöke alatt a Zöldfa kis termében nagy érdeklődés mellett tartotta meg első választmányi ülését. Összesen jelentkezett negyven rendes és huszonegy pártoló tag, akiket a választmány egyhangu határozattal vett fel a társulat kötelékébe. A Magyar vendéglős és kávéos ipar című szaklapot a társulat hivatalos lapjává nevezték ki, mennyiben a kitűnően szerkesztett közlöny szerkesztősége meleg hangu levélben tett ígéretet arra nézve, hogy a társulat ügyeit díjmentesen támogatni fogja. A Nagyváradi pinczeregylet megkeresését nagy lelkesedéssel fogadták, kimondották, hogy a folyó évben lezajló kongresszusi ünnepek vezetését a társulat szívesen kezébe veszi és teljesen elfogadja a bemutatott rendezési tervet. Ehhez képest a végrehajtó bizottságba tíz tagot küldött ki a választmány, akik a Pinczeregylet kiküldöttjeivel egyetértve az elnökség elfogadására fölkért ifj. Rimler Károly rendőrkapitány elnöke alatt fogják megállapítani az ünnepély programját. A végrehajtó bizottság kebeléből előkelő társadalmi férfiak bevonása mellett vigalmi, fogadó szállásolási bizottságokat szerveznek, szóval erősen készülnek a valószínűleg szeptemberi nagy napokra. A társulat választmánya ezután Berger Lajos elfogadott indítványával foglalkozott és elhatározta, hogy a Bodegák megrendszabályozása tárgyában és egyáltalában az italmérések gyakorlására vonatkozólag memorandumot nyújt be a város tanácsához, melyben alaposan kifogja festeni azokat a visszaéléseket, melyeket a társulati tagok kárára, a törvény kijátszása folytán elkövetnek. Stern Herman indítványára a választmány megújítja azt a kérelmet, hogy a szállodások, vendéglősök és kávéosokra kivetett rendőri felügyeleti díjak töröltessenek, mert maga a miniszter is méltánytalannak jelentette ki a díjak szedését és csakis azért utasította el a magános érdekeltek felebbezését, mert a szabályrendeletbe a város közgyűlése bevette azt az intézkedését. A eljárási teendőkkal Silbermann Ignácot bizta meg és ezzel a választmányi ülés véget ért.

IRODALOM.

— A Szt. Skapuláré oktató és imádságos könyvecske, melyet 4 évvel ezelőtt irt Semmer Imre győri karmelita áldozár, III. kiadásban jelent meg Győrött igen szép kiállításban. Az imakönyv ismerteti a skapuláré történetét a hozzá fűzött kegyelmeket, bucsukat, kötelességeket, és ájtatosságokat. A győri egyházmegyei hatóság jóváhagyásával van ellátva. Ára a 390 lapra terjedő imakönyvnek 55 kr., vászonkötésben 1 frt 05, sagrin bőrkötésben 2 frt és párnás bőrkötésben 3 frt. Megrendelhető Győrött a Karmelita zárdában.

Igazságszolgáltatás.

A bélyegtolvajok. Vagy három hete, hogy letartóztatták Szecsőey Kálmán volt országgyűlési képviselőt és társait, a kik úgy károsították meg az államkincstárt, hogy zsákszámmra lopták a kiselejtezett bélyegyet s azt jó pénzben eladták. Körülbelül 20.000 forinttal károsították meg az államot. A törvényszék néhány napelőtt helyezte szabadlábra az elfogottak közül Kuhinka Károly joghallgatót, s ma dr. Visontai Soma védő kérsére szabadon bocsátotta a vizsgálóbíró Kasprák András terheltet is.

REGÉNY-CSARNOK.

ARANYLAKODALOM.

Irtá: Mándoky Sándor.

4.

II.

Régen, nagyon régen volt; — hisz a nagyanyám is csak mint hagyományt emlegette, hogy — bizony még két vármegyében se lehetett volna két olyan szép leányt találni, mint, — a milyen gyönyörűséges egy pár virágszála vala annak idejében Nagy-Enyed városának — Gombos Póli, meg Balogh Anikó.

A Gombos és Balogh kuriák az alvógen voltak és a két jómódu familia nemcsak a tőzsomszédság, de különösen a kölcsönös komaság révén is, a legjobb barátságban élt egymással. Így történt azután, hogy Póli és Amikó együtt játszottak el kis játékaikat, együtt jártak iskolába is, — együtt cseperedtek föl szépséges hajadonokká és szüleik egyszerre vezették be mindkettőjüket Enyednek urí társaságába.

Nagyot változtak az idők és velük bizony megváltoztak ők maguk is, csak az az egymás-iránt érzett testvéri vonzalom és őszinte szeretet, mely a boldog gyermekkor játszinapjaiban fakadott szívök mélyén, — az maradt meg a réginek, — sőt az észrevétlenül elszűnt esztendő szaporodtával inkább még növekedék bensőségében és mind melegebb és szorosabb kapocs gyanánt csatolta egymáshoz szerető szívöket.

Dehát a kölcsönösen nőtt tündérmekkel ékes ábrándos leányság boldog együttléte is csakhamar véget ért, mert az Urnak 1825-ik esztendejében tekintetes, nemes és nemzeti Takács Balázs hites prókátor ur kiröppentette az alvógi kisi házból a szép Gombos Pólit és mint bájos hitvesét vezette be főúczai pompás lakásába.

Elképzelhetjük, hogy Pólíka elválása az édes szülőknél kivül, a gyermekkorú játszótárs, a szerető barát, Balogh Anikónak esett a legnehezebbjére.

Buba borult szépséges orcája és szivből fakadó könyei egész záporával siratta meg az ő szeretett Pólikája váratlan távozását, örök kiszakadását a megszokott, édes családi körből.

De mintha maga a jó Isten se akarta volna, hogy ez a két szerető lélek sokáig legyen egymástól elválasztva.

Ugy fordult a dolog, hogy Farkas Bálint, a tudós városi fizikus, ki Takács uramnak nemcsak tőzsomszédja, de testi-lelki jóbarátja vala és mint ilyen lakodalomnál első és épp a bájos Balogh Anikó vőfélyeként szerepelt, — olyan szépen belekószódott az ő gyönyörűséges nyoszolyó leányába, mire másodszor derekedett meg az öreg anyaföld, a jó enyediék már az ő lakodalmukon járták a híres palotást.

Farkas Bálint is felvitte az alvógról az ő szeretett aranyos ifjú hitvesét az enyedi főúczára és így Póli és Anikó megint csak szomszédok lettenek és a régi, a változatlan szeretet, egy újabb sugárral ragyogta be boldog családi fészkeik.

Tiszta erkölcs, rajongó hitvesi szeretet, közbecsülés, jólét és meglegedés földi menyországga varázsolák Takács Balázs és Farkas Bálint uraimék tisztos háztárait. — Hogy pedig a szerelmes paradicsomokba az anygalkák se hiányozzanak és így az édes szülők megérdemelt boldogsága teljes legyen: Takács Balázséknál már gügyögött a kis Béluska, mikor Farkas Bálintékhöz is beköszöntött a gólya, meghozva a váravárt, édes jövevényt, a szűzkefejú piczi Amikót.

Oh boldog kimondhatatlan boldog volt akkor az a két derék család.

De jaj! — nem lehet, nincsen boldogság, mely állandó lenne e föld határai közt; — hisz könnyek, szenvedésnek, csalódásnak tanyája az esupán.

Az 1831-ik esztendő gyászba borította a világot. — Ázsiának belsejéből kitört a kolerának hollószárnyu daemóna és gyilkoló kaszája végig aratta Európa és Amerika országainak nemzetségeit. — Mint zordon őszi szél a

száraz levelet, úgy söpré a szörnyű kór a megremült emberek százezreit.

Oroszországból hurezolták be hozzánk. Takács Balázs, kihivatalos ügyei elintézése végett Károlyfehérvárra járt, már betegesen ért haza Enyedre. — A megfertőzött városból magával vitte a halált, és a derék ember, dacára Farkas Bálint uram nagy tudománya és lelkiismeretes kezelésének, — dacára Pólíka önfeláldozó ápolásának, — férfi korának viruló tavaszán, alig egy pár óra alatt, — a legszönyűbb kínok között kiszenvedett.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Mária Valéria Wallseebea.

Bécs, ápr. 13. Mária Valéria főhercegnő ma gyermekeivel nyári tartózkodásra Wallseebea költözött. A király kikísérte a főhercegnőt a pályaudvarra. (Magy. Táv. Ir.)

Klondykéből Jókainak.

Budapest, ápril. 13. (Saj. tud. táv.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter fia ifj. Hegedüs Sándor a minap érkezett haza Amerikából, ahol a többek között Klondykébe is volt a híres aranyásó telepen. Az aranyásás mellett Klondykébe regényeket is olvasnak. A Jókai angol fordítású regényei nagy kedveltségnek örvendenek. Ennek tanúsága az a jókora aranytömböss, melyek ifj. Hegedüs Sándor hozott a koszorus magyar regényírónak klondykei tisztelőitől.

A Sima—Vadnay ügy.

Budapest, április 13. (Saj. tud. táv.)

Régi politikai párbaj nyert ma elintézését. Vadnay Andor, Csongrádvármegye főispánja és Sima Ferencz országos képviselő között még a télen merült föl egy komoly eset, melynek kihívás lett a vége. A segédek kardpárbajban állapodtak meg, a legsúlyosabb föltételekkel. Akkor azonban nem lehetett a párbajt megvívni, mert Sima jobb karja kifíczamodás következtében kardforgatásra képtelenné lett. Az ügy elintézését gyógyulás czimén többször elhalasztották. Sima, hogy az ügy lezárható legyen, közben két ízben is följajánlotta, hogy balkarral is kész verekedni, vagy változtassák át a segédek a föltételeket posztolyra, mindazáltal maradtak az eredeti föltételek. Vadnay segédei: Gajári Ödön és Dániel Gábor; Simaé: Kubik Béla és Fáy István országos képviselők. A párbaj ma délután ment végbe 4 órakor. Vadnay fején és száján kapott vágásokat, Sima pedig pár lapos vágást kapott.

Hivatalvesztésre ítélt főügyész.

Budapest, ápril. 13. (Saj. tud. táv.)

A veszprémmegyei fegyelmi választmány Fenyvessi főispán elnöksége alatt ma tartott ülésén Barcza Kálmán t. főügyészt hivatalvesztésre ítélte.

A görög válság.

Athén, ápr. 13. Theotokisz holnap a királyi palotába megy. Hir szerint Theotokisz átveszi a belügyi tárczát, Romanosz pedig a külügyit. (Magy. T. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, ápr. 13. A »Figaro« mai számában Conse tábornok vallomásának befejezését, továbbá Sebert, Brugeres, Mochs és Ducros vallomását és Doloye jelentését közli. Gonse tábornok rámutatott néhány tévedésre Bertulus vallomásaiban és a vizsgálóbíró több állítását kétségbevonja. Brugeres tábornok azt vallotta, hogy Esterházyt 1894-ben nem látta a chalonsi hadgyakorlaton. Sebert Mochs és Ducros tábornokok Dreyfus javára vallottak. A szóban forgó lökönyv szerintök épp úgy, mint a bordereau, nem származhatik tüzértisztól.

Az »Eclair« Trarieux volt miniszter vallomását közli. Trarieux szenátor elmondta, hogy Tornielli gróf olasz nagykövet a múlt évben beszélgetés közben kijelentette, hogy az olasz tudósítószolgálat semmiféle viszonyban nem állott Dreyfus-szal. A bordereau és a Cette Canaille de D... kifejezést tartalmazó ügyirat közlése megmutatta az olasz és német attachéknak, hogy Dreyfus egy tévedésnek az áldozata. A bordereauban felsorolt iratokat közölték ugyan a német katonai attachéval, de nem Dreyfus közölte, hanem más tiszt. Schwartzkoppen azt írta Panizzardi-nak, hogy nem ismeri Dreyfust, hanem Esterházy-nak tulajdonítja a bordereaut. Tornielli elmondta azonkívül, hogy Esterházy 1897. október havában Schwartzkoppen-hoz ment protekciót kérni és mikor Schwartzkoppen elutasította, azzal fenyegetőzött, hogy megöli magát. Egy másik beszélgetés alkalmával azt mondta Tornielli, hogy a Cette canaille... kifejezést tartalmazó irás egy polgári személyre vonatkozik, olyasvalakire, a ki a német katonai attachénak nehezen megszerezhető térképeket és topografiai terveket hozott. Ezt a személyt az idegen attaché Dubois néven ismerték Tornielli azután azt mondta még Trarieux-nak, hogy egyszer Hanotaux-val beszélgetve, meggyőződött róla, hogy Henry hamisítványainak a Zola-pörben való nyilvánosságra hozatala a kormány tudta nélkül történt. Trarieux elmondta azután, hogy Tornielli kijelentése szerint Esterházy csak a német katonai attachéval állott összeköttetésben, de az olaszszal soha sem. Schwartzkoppen azonban az Olaszországot érdeklő iratokat közölte Panizzardi-val. Trarieux végül ismételte Tornielli-nek arra a lépésre vonatkozólag tett nyilatkozatát, a melyet Tornielli a francia kormánynál tett s a melyről Paléologue vallomásában szó volt.

Robbanás egy szeszfinomítóban.

Ackermann, ápr. 13. Az itteni kincstári szeszrektifikáló-telepen robbanás történt, valószínűleg úgy, hogy egy szikra beleesett a szeszbe. A robbanás hat embert megölt, kilenczen megsebesültek. Az épület elpusztult. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A szegedi kiállítás csoportjai.

Tájékoztató az azok számára, kik a kiállításon résztvenni óhajtanak közöljük, az egyes csoportokat rendező szakértők neveit, megjegyezvén, hogy a kiállítási szándékozók legjobban teszik, ha felvilágosításokért egyenest a csoport-biztosokhoz fordulnak, tekintettel erre a csoport-biztosok címét ide iktatjuk: Lókiállítás csoport-biztos: Paikert Alajos, Budapest, gazd.-muzeum. Szarvasmarha-kiállítási csoport-biztos: Jeszenszky Pál, Budapest, Köztelek. Juhkiállítás csoport-biztos: Szikszay Elemér, Budapest, földmívelésügyi miniszterium. Sertéskiállítás csoport-biztos: Serfőző Géza, Budapest, vármegye-ház. Baromfikiállítás csoport-biztos: Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő, Gödöllő. Méhészeti kiállítási csoport-biztos: Kovács Antal méhészeti felügyelő Budapest. Selyemtenyésztési kiállítás rendező: Bezeredy Pál selyemtenyésztési miniszteri megbízott. Tejgazdasági kiállítás rendező: Sierbán János tejgazdasági felügyelő Budapest, földmívelési miniszterium. Halászati kiállítás, rendező: Laudgráf János halászati felügyelő Budapest, földmívelési miniszterium. Ebkiállítás, rendező: Buzzy Felix az ebtenyészt. egyesület titkára Budapest. Kerepesi út 22. Szemes termények, magnemesítés, magtenyésztés és gyűjtemények kiállítása, csop. biztosok: Cserháty Sándor gazd. akad. tanár M.-Óvár. Rázsó Imre gazd. akad. segéd tanár. M.-Óvár. Vetőmagvak futakarmány vetőmagvai és abrakakarmány kiállítás, csop. biztos: Thaisz Lajos Budapest, Soroksári-út 8. sz. Dohánytermelési kiállítás, csop. biztos: Kerpety Kálmán gazd. tanár Debreczen. Len és kender kiállítás csop. biztos: Füredy Lajos Liptó-Szent-Miklós, Rétöntöztési és mezőgazdasági talajjavítási kiállítás csoport-biztos: Faragó Lajos műszaki tanácsos Budapest, földmívelésügyi miniszterium. Komlótermelési kiállítás csop. biztos: Cséres Lajos komlótermelési szaktanár Kassa. Szakoktatási csop. biztos: Magyar Kázmér földműves isk. tanfelügyelő Budapest, földmiv. miniszterium. Kísérlet ügyi kiállítás csop. biztos: Károly Rezső gazd.

tanint. tanár Budapest, földm. miniszterium. Műtrágyafélék kiáll. csop. biztos: Szilassy Zoltán O. M. G. E. titkára Budapest, Köztelek. Szőlőszeti és borászati kiáll. csop. biztos: Dr. Drucker Jenő Budapest, Köztelek. Gyümölcsészeti és kertészeti kiáll. csop. biztos: Buday Barna az O. M. G. E. titkára Budapest, Köztelek. Mezőgazdasági gépek és eszközök kiáll. csop. biztos: ifj. Sporzon Pál gazd. tanint. tanár Debreczen. Házi és mezőgazdasági iparok kiáll. csop. biztos: Kulinyi Zsigmond, a szegedi ker. és iparkamara titkára Szeged. Erdészeti és vadászati kiáll. rendező a szegedi m. kir. erdőfelügyelőség.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 13.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	358.10
Magyar hitel	—	—	—	—	—	397.50
Államvasut	—	—	—	—	—	365.90
Rimamurányi	—	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	249.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 13.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	371.25
Magyar hitel	—	—	—	—	—	390.40
Államvasut	—	—	—	—	—	366.15
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.75

Határidők.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	—	—	—	—	—	9.12
Buza októberre	—	—	—	—	—	8.25
Új tengeri	—	—	—	—	—	4.50
Rozs észre	—	—	—	—	—	7.40
Zab észre	—	—	—	—	—	5.74
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	119.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	3675
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.40
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	—	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	163.25
Tiszasabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.35
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	100.60
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	100.40
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	120.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	100.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	925.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	384.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	—	369.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	—	363.20
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	358.60
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	58.45
London vista	—	—	—	—	—	120.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	47.85
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.80

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó.

A nagy állomáshoz közel a Komló-teleppel szemben, jó uton, szép helyen, befásított, árpával bevetett tiz holdas szőlőhegy uri lakkal és mellékekkel **Sztaroveczki-utca 38. sz.** alatt eladó.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad			
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —		Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40			
V-Velenceze »	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya »	4 42	2 43		Ósi »	6 09	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 42			
Félix-Fürdő »	4 32	3 13	Szudrics »	5 09	3 12		Uj-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 23			
Kardó »	4 50	3 27	Belényes »	5 37	3 52		Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 54			
Magyar-Gyepes »	5 50	4 17	Sonkolyos »	5 58	4 15		Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztő »	6 12	5 33			
Tasádfő »	6 07	4 31	Belényes-Ujlak »	6 10	4 27		Szakál »	7 39	4 05	Kót »	6 38	6 09			
Drág-Cséke »	6 30	4 45	Borz »	6 19	4 37		Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 28			
Magyar-Cséke »	6 50	4 55	Sólyom »	6 35	4 58		Komádi »	8 25	4 32	Nagy-tóti »	7 10	7 03			
Dusesd »	7 05	5 12	Gyanta »	6 56	5 19		Iráz »	8 42	4 49	Sakál »	7 22	7 13			
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47	Hollód »	7 10	5 34		Kót »	9 19	5 14	Nagy-tóti »	7 48	7 42			
Hollód »	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03		Vésztő »	9 44	5 32	Körösszeg »	8 11	8 13			
Gyanta »	8 12	6 11	Dusesd »	7 55	6 34		Szeghalom »	10 34	6 13	Gyires »	8 33	8 30			
Sólyom »	8 38	6 36	Magyar-Cséke »	8 07	6 49		Körös-Ladány »	11 —	6 31	Uj-Palota »	8 47	8 52			
Borz »	8 53	6 50	Drág-Cséke »	8 26	7 17		Déva-Ványa »	12 03	7 21	Ósi »	9 03	9 18			
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01	Tasádfő »	8 40	7 33		Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 33			
Sonkolyos »	9 18	7 13	Magyar-Gyepes »	8 54	7 50										
Belényes »	10 04	7 47	Kardó »	9 27	8 31										
Szudrics »	10 27	8 09	Félix-Fürdő »	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya »	10 56	8 21	V-Velenceze »	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19										
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Ermihályfalva				Ermihályfalva—Nagyvárad			
	V. v.	Sz. v.			V. v.	Sz. v.			Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45		Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Ermihályfalva ind.	5 05	5 33			
Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56		B.-Püspöki »	7 17	5 57	Erselind »	5 37	6 24			
V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08		Bihar »	7 44	6 20	Székelyhid »	6 14	6 22			
Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26		Paptamási »	8 13	6 48	Nagykágnya »	6 27	7 39			
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07		Gyapoly »	8 29	7 03	B.-Diószeg »	6 42	7 04			
							B.-Diószeg »	8 52	7 24	Gyapoly »	6 59	7 33			
							Nagykágnya »	9 07	7 38	Paptamási »	7 24	8 32			
							Székelyhid »	9 40	8 03	Bihar »	7 45	8 39			
							Erselind »	10 08	8 26	B.-Püspöki »	8 05	8 40			
							Ermihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 10			

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától eggyel 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.